

Μάθημα/Τάξη:	Νέα Ελληνικά Γ' Γενικού Λυκείου
Όνοματεπώνυμο Μαθητή/τριας:	
Ημερομηνία:	Φεβρουάριος 2025

ΚΕΙΜΕΝΟ 1

Greenpeace: Οι συνέπειες του πολέμου στο περιβάλλον

Το γραφείο της Greenpeace στην Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη, μαζί με την ουκρανική οργάνωση Ecoaction, δημοσίευσαν χάρτη με τις περιβαλλοντικές καταστροφές στην Ουκρανία εξαιτίας της ρωσικής εισβολής. Ο χάρτης αυτός δείχνει πώς η εισβολή έχει καταστρέψει την ουκρανική φύση. Τα δεδομένα των καταστροφών συλλέχθηκαν από την Ecoaction, διασταυρώθηκαν μέσω σύγκρισης με δορυφορικές εικόνες και μπήκαν στο χάρτη από την Greenpeace. Συλλέχθηκαν περισσότερες από 900 περιπτώσεις, όμως επιλέχθηκαν οι 30 για τον χάρτη ώστε να αναδειχθούν οι πιο σημαντικές περιβαλλοντικές ζημιές. Όλες οι περιπτώσεις έχουν μπει σε κατηγορίες ανάλογα με τον τύπο της καταστροφής και συνοδεύονται από μικρή περιγραφή.

Έτσι, εκτός από την συγκλονιστική τραγωδία της απώλειας χιλιάδων αθώων ανθρώπινων ζωών και τον ξεριζωμό εκατομμυρίων ανθρώπων, η περιβαλλοντική καταστροφή είναι άνευ προηγουμένου για την πολύπαθη Ουκρανία. Ακριβώς έναν χρόνο μετά τη ρωσική εισβολή, η γη και τα οικοσυστήματα έχουν υποστεί ζημιές, οι πύραυλοι προκαλούν πυρκαγιές, και το έδαφος και το νερό ρυπαίνονται. Οι πυρκαγιές σε βιομηχανικές ζώνες εξαιτίας των βομβαρδισμών προκαλούν επιπλέον ρύπανση στον αέρα, το έδαφος και το νερό.

Επίσης, σύμφωνα με τους ειδικούς, οι εκρήξεις από πυραύλους και πυρομαχικά δημιουργούν ένα επικίνδυνο κοκτέιλ ουσιών: μονοξείδιο και διοξείδιο του άνθρακα, νιτρικό οξύ, οξείδιο του αζώτου, υποξείδιο του αζώτου, φορμαλδεΐδη, υδροκυανικό οξύ, άζωτο.

Μετά τις εκρήξεις, τα προϊόντα των χημικών αντιδράσεων απελευθερώνονται στην ατμόσφαιρα. Τα βασικά -το διοξείδιο του άνθρακα και οι υδρατμοί- δεν είναι τοξικά, όμως επιδεινώνουν την κλιματική αλλαγή. Τα οξείδια του θείου και του αζώτου μπορούν επίσης να προκαλέσουν όξινες βροχές, αλλάζοντας το pH του εδάφους και προκαλώντας καταστροφή στη βλάστηση, ειδικά στα κωνοφόρα. Οι όξινες βροχές είναι **επικίνδυνες** και για τους ανθρώπους, καθώς και για άλλα θηλαστικά και πτηνά, αφού επηρεάζουν τους βλεννογόνους αδένες και τα αναπνευστικά όργανα.

Τα μεταλλικά θραύσματα των βλημάτων επίσης δεν είναι ασφαλή για το περιβάλλον. Ο χυτοσίδηρος σε μίξη με το ατσάλι είναι το πιο συνηθισμένο υλικό για τα πυρομαχικά, και περιέχουν όχι μόνο σίδηρο και άνθρακα αλλά και θείο και χαλκό. Αυτές οι ουσίες εισχωρούν στο έδαφος και ίσως φτάσουν μέχρι τα υπόγεια ύδατα, εισχωρώντας κατά συνέπεια στην τροφική αλυσίδα και επηρεάζοντας ανθρώπους και ζώα.

Με βάση τις επίσημες πληροφορίες, από τις 24 Φεβρουαρίου 2022, από την έναρξη δηλαδή της ρωσικής εισβολής, έχουν επηρεαστεί από τον πόλεμο 12,4 εκατομμύρια στρέμματα γης σε περιοχές φυσικών πάρκων. Οι εχθροπραξίες έχουν επηρεάσει μια περιοχή έκτασης 30 εκατομμυρίων στρεμμάτων σε ουκρανικά δάση και 4,5 εκατομμύρια στρέμματα δασών είναι υπό κατάληψη ή εμπόλεμες ζώνες.

Ο Denys Tsutsaiev, υπεύθυνος του προγράμματος της Greenpeace Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης για την Πράσινη Αποκατάσταση της Ουκρανίας, δήλωσε από το Κίεβο: «Είναι περίπλοκο να μπει η καταστροφή στον χάρτη, μιας και πιθανολογείται πως ένα μεγάλο μέρος των εδαφών που έχουν απελευθερωθεί, είναι γεμάτο νάρκες και άλλα εκρηκτικά, ενώ οι ρωσικές δυνάμεις ακόμα έχουν υπό την κατοχή τους σημεία της Ουκρανίας. Αυτό κάνει δύσκολη τη συλλογή δεδομένων σε αυτές τις περιοχές. Παρ' όλα αυτά, είναι σημαντικό να στρέψουμε την προσοχή μας στην περιβαλλοντική καταστροφή ώστε η **αποκατάσταση** της φύσης να αποτελέσει ουσιαστικό κομμάτι των συζητήσεων για το μέλλον της Ουκρανίας. Η αποκατάσταση αυτή θα χρειαστεί εργαλεία, ειδικές γνώσεις και δέσμευση, καθώς και σημαντικά **κονδύλια**. Αυτά τα κονδύλια πρέπει να δοθούν από τώρα, κι όχι όταν τελειώσει ο πόλεμος».

Από την πλευρά της η Yevheniia Zasiadko, από την οργάνωση Ecoaction, δήλωσε: «Ο πόλεμος επηρεάζει τη φύση μας με τον ίδιο τρόπο που επηρεάζει τους ανθρώπους και τις υποδομές μας. Όμως, η περιβαλλοντική ζημιά παραμένει αόρατη και συνήθως αγνοείται, το περιβάλλον είναι το σιωπηλό θύμα. Θέλουμε να γίνουμε η φωνή του ώστε όλοι να γνωρίζουν τις περιβαλλοντικές συνέπειες του ρωσικού πολέμου ώστε η αποκατάσταση της φύσης να συμπεριληφθεί στα σχέδια ανάκαμψης της Ουκρανίας. Αφού τελειώσει ο πόλεμος, θα νιώθουμε τις αρνητικές του επιπτώσεις στο περιβάλλον για πολύ καιρό. Η ουκρανική κυβέρνηση υπόσχεται ότι θα ξαναχτίσει την πατρίδα μας – και το περιβάλλον είναι μέρος όσων πρέπει να αποκατασταθούν».

Το γραφείο της Greenpeace στην Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη και η Ecoaction θεωρούν ότι η ανασυγκρότηση των πόλεων στην Ουκρανία πρέπει να συμβεί παράλληλα με την αποκατάσταση της φύσης. Η καταστροφή της σε περίοδο πολέμου είναι τεράστια, και αυτό θα έχει μακροχρόνιες επιπτώσεις στη ζωή των ανθρώπων και των οικοσυστημάτων στις πληγείσες περιοχές. Γι' αυτό, όπως επισημαίνουν, «καλούμε σε δράση και ζητάμε μηχανισμούς και καταμερισμό των οικονομικών πόρων για την αποκατάσταση της φύσης στην Ουκρανία. Επίσης, **ενθαρρύνουμε** την υποστήριξη ουκρανικών οργάνωσης που εργάζονται για την αποκατάσταση αυτή και παρακολουθούν την κατάσταση από το πεδίο».

ΚΕΙΜΕΝΟ 2

Καμένη γη: η Γάζα γίνεται ακατοίκητη για τις επόμενες γενιές

Όσο γράφω αυτές τις γραμμές, ο πόλεμος του Ισραήλ στη Λωρίδα της Γάζας ήδη διαρκεί 272 ημέρες, με τουλάχιστον 38.430 ανθρώπους να έχουν χάσει τη ζωή τους και 86.969 να έχουν τραυματιστεί από τις 7 Οκτωβρίου, σύμφωνα με το Υπουργείο Υγείας της Γάζας. Είμαστε μάρτυρες μιας τραγωδίας που σταδιακά ξεδιπλώνεται, ενώ έχει καταστροφικές συνέπειες για τα οικοσυστήματα και παραβιάζει το δικαίωμα των ανθρώπων να ζουν σε ένα υγιές περιβάλλον.

“Μία σοβαρότατη συνέπεια του πολέμου στη Γάζα είναι η μαζική παραβίαση του δικαιώματος σε ένα καθαρό, υγιεινό και βιώσιμο περιβάλλον... που αποτελεί σοβαρό ρίσκο στη ζωή και την απόλαυση των υπολοίπων δικαιωμάτων. Η περιοχή ήδη βιώνει σοβαρές κλιματικές επιπτώσεις που θα μπορούσαν να γίνουν πολύ χειρότερες.” – Astrid Puentes

Riaño, Ειδική Εισηγήτρια ΟΗΕ για το ανθρώπινο δικαίωμα σε ένα υγιές περιβάλλον, The Guardian, 6 Ιουνίου 2024.

Η Γάζα, που είναι ήδη μια περιοχή ευάλωτη στην κλιματική κρίση, αντιμετωπίζει συνθήκες που όλο και χειροτερεύουν εξαιτίας του πολέμου. Οι προβλέψεις δείχνουν ότι οι θερμοκρασίες πιθανόν να αυξηθούν και ως 4°C ως το τέλος του αιώνα, επιδεινώνοντας τις απρόβλεπτες βροχοπτώσεις, τα κύματα καύσωνα και τις ξηρασίες. Ένα πρόσφατο κύμα καύσωνα τον Απρίλιο ανέδειξε τις δυσμενείς συνθήκες για τον **εκτοπισμένο** πληθυσμό, με αρκετούς ανθρώπους να χάνουν τη ζωή τους λόγω της ζέστης.

Παρόλο που το φυσικό περιβάλλον προστατεύεται υπό το Διεθνές Ανθρωπιστικό Δίκαιο, παραμένει μια παράπλευρη απώλεια του πολέμου. Η περιβαλλοντική καταστροφή στη Γάζα παραβιάζει πολλούς διεθνείς νόμους και Συνθήκες που έχουν σχεδιαστεί για να προστατεύσουν το περιβάλλον κατά τη διάρκεια ένοπλων συγκρούσεων. Το Καταστατικό της Ρώμης και η Συνθήκη της Γενεύης υπογραμμίζουν ότι η παγκόσμια περιβαλλοντική καταστροφή μπορεί να αποτελέσει έγκλημα πολέμου.

Διασκευασμένο κείμενο,

<https://www.greenpeace.org/greece/issues/perivallon/54552/kameni-gi-i-gaza-ginetai-akatioikiti/>

ΚΕΙΜΕΝΟ 3

Προφητεία

Το ποίημα ανήκει στη συλλογή του Αργύρη Χιόνη «Η φωνή της σιωπής», Ποιήματα 1966-2000, εκδ. Νεφέλη, Αθήνα 2019.

«Θα 'ρθεί καιρός
που θα στερέψει η θάλασσα
και θα γενούν τα πλοία
καραβάνια
και θα γενεί η ψυχή μας
έρημος
κι οι γλάροι
κατοικίδια όνειρα.
Θα 'ρθεί καιρός
που θάνατος
δεν θα 'ναι πια ο βυθός
αλλά ο ήλιος
και νοσταλγία
όχι η στεριά
μα το νερό.

Τότε
και τ' όνειρο
θ' αλλάξει χρώμα·
δεν θα 'ναι πια γαλάζιο
αλλά κίτρινο.»

ΘΕΜΑΤΑ

ΘΕΜΑ Α

A1. Σε μία παράγραφο 60-70 λέξεων να καταγράψετε περιληπτικά τι προτείνει η Greenpeace στο Κείμενο 1 για την αντιμετώπιση της περιβαλλοντικής καταστροφής.

Μονάδες 20

ΘΕΜΑ Β

B1. Να παρουσιάσετε δύο μέσα πειθούς από το Κείμενο 1, με τα οποία τεκμηριώνεται η καταστροφή που υφίσταται η φύση λόγω του πολέμου (6 μονάδες). Κρίνετε ως επιτυχημένη τη χρήση τους; (4 μονάδες)

Μονάδες 10

B2.α. Να συγκρίνεις τα Κείμενα 1 και 2 περιγράφοντας α) ένα κοινό στοιχείο που παρουσιάζουν ως προς το περιεχόμενο (5 μονάδες) και β) μία διαφορά ως προς το ύφος τους (5 μονάδες).

Μονάδες 10

B2.β. Να κάνετε τις απαραίτητες μετατροπές στο ακόλουθο απόσπασμα του Κειμένου 2, έτσι ώστε να κυριαρχεί η αναφορική/λογική λειτουργία της γλώσσας (5 μονάδες) και το ύφος να γίνει ουδέτερο/αντικειμενικό (5 μονάδες):
«Όσο γράφω αυτές τις γραμμές, ο πόλεμος του Ισραήλ στη Λωρίδα της Γάζας ήδη διαρκεί 272 ημέρες. Είμαστε μάρτυρες μιας τραγωδίας που σταδιακά ξεδιπλώνεται».

Μονάδες 10

B3. Να γράψετε ένα συνώνυμο για την καθεμία από τις τονισμένες με έντονη γραφή λέξεις των Κειμένων 1 -2, φροντίζοντας να μην αλλοιωθεί το περιεχόμενο τους:
επικίνδυνες, αποκατάσταση, κονδύλια, ενθαρρύνουμε, εκτοπισμένο.

Μονάδες 5

ΘΕΜΑ Γ

Γ1. Να ερμηνεύσεις βασισμένος/η σε τρεις κειμενικούς δείκτες γιατί το ποιητικό υποκείμενο προφητεύει στους τελευταίους στίχους του Κειμένου 3 ότι το όνειρο από γαλάζιο θα γίνει κίτρινο. Ποια συναισθήματα και σκέψεις σου προκάλεσε η ανάγνωση του κειμένου; (150-200 λέξεις).

ΑΡΕΙΜΑΝΙΟ
ΔΙΚΤΥΟ ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΩΝ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Μονάδες 15

ΘΕΜΑ Δ

Δ1. Έχοντας διαβάσει τα Κείμενα 1 και 2 στην τάξη, ο καθηγητής σας αναθέτει να γράψετε ένα άρθρο 350-400 λέξεων για τη σχολική σας εφημερίδα. Αφού καταγράψετε συνοπτικά τις συνέπειες του πολέμου στο φυσικό περιβάλλον, να προτείνετε τεκμηριωμένα τρόπους με τους οποίους οι νέοι θα πρωτοστατήσουν σε ένα διεθνές αντιπολεμικό κίνημα, διεκδικώντας ειρήνη και προστασία της φύσης.

Μονάδες 30